

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 20/2000 vp laiksi Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimin-

taan annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunta, jolle ulkoasiainvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 4/2000 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan 29 päivänä kesäkuuta 1984 annetun lain (514/1984) 3 §:n 4 momentti,

muutetaan lain nimike, 1 §, 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1—3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 3 momentti, 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 ja 13 §, 16 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti sekä 27 §,

sellaisina kuin niistä ovat lain nimike, 1 §, 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 ja 13 § sekä 16 §:n 1 momentti laissa 1465/1995 sekä 26 §:n 1 momentti laissa 508/1998, sekä

lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1465/1995, uusi 2—5 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

Rauhanturvaamislaki

1 §

Soveltamisala

Suomi voi osallistua sellaiseen Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) tai Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) päätökseen perustuvaan sotilaalliseen kriisinhallin-

taan ja rauhanturvaamiseen (*rauhanturvaamistoiminta*), joka tähtää kansainvälisen rauhahan ja turvallisuuden ylläpitämiseen tai humanitaarisen avustustoiminnan ja siviiliväestön suojaamiseen.

Tämä laki koskee soveltuvin osin myös suomalaisen rauhanturvaamisorganisaation osallistumista humanitaariseen avustustoi-

mintaan tai sen suojaamiseen YK:n erityisjärjestön tai viraston pyynnöstä.

Tätä lakia ei sovelleta YK:n peruskirjan 42 tai 51 artiklan nojalla toteutettaviin sotilaallisiin pakotetoiimiin osallistumiseen.

2 §

Osallistumisesta päättäminen

Jos rauhanturvajoukon voimankäyttöä koskevat toimivaltuudet tulisivat olemaan perinteistä rauhanturvaamista laajemmat, valtioneuvoston on ennen esityksen tekemistä kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteko, jossa yksilöidään operaatiota koskevien voimankäyttövaltuuksien laajuus. Samoin on meneteltävä, jos rauhanturvajoukon voimankäyttöä koskevia toimivaltuuksia suunnitellaan rauhanturvaamisoperaation kuluissa edellä tarkoitettun tavoin laajennettaviksi.

3 §

Organisaatio, alistussuhteet, sisäinen järjestys ja toimivalta

Suomalaiseen rauhanturvaamisorganisaatioon voi kuulua rauhanturvajoukkoja, erillisiä yksiköitä, sotilastarkkailijoita ja yksittäisiä henkilöitä. Toiminnallisesti organisaatio on operaation toimeenpanijan ja muutoin puolustusministeriön alainen. Rauhanturvaamistoiminnan käytännön toimeenpanossa organisaatio kuuluu puolustusvoimiin ja on pääesikunnan alainen siten kuin tässä laissa säädetään tai, jollei puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu, ministeriö tarkemmin määrää.

Puolustusministeriö vahvistaa organisaation suuruuden ja joukkotyypin sekä sen osien hallinnollisen aseman ja toimivallan.

Organisaation sisäinen järjestys on sotilallinen.

5 §

Koulutus ja järjestelytehtävät

Puolustusvoimat huolehtii rauhanturvaamiskoulutuksesta sekä rauhanturvaamistoi-

minnan valmius-, järjestely- ja toimeenpanotehtävistä siten kuin puolustusministeriö valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa niistä määrää.

6 §

Sitoumus koulutukseen tai palvelukseen saapumisesta

Jos sitoumuksen tehnyt jää kutsun saatuaan ilman pätevää syytä saapumatta koulutukseen tai palvelukseen taikka jos hänen koulutuksensa tai palvelussuhteensa päätetään sen vuoksi, ettei hän ole täyttänyt velvollisuuksiaan tai on toiminut vastoin niitä, pääesikunta voi velvoittaa hänet korvaamaan valtiolle ne kustannukset, jotka hänen koulutuksensa tai palveluksensa järjestämisestä ovat aiheutuneet.

7 §

Rauhanturvaamishenkilöstö

Henkilöstö on palvelussuhteessa valtioon, jota työnantajana edustavat puolustusministeriö ja puolustusvoimat siten kuin ministeriö määrää.

10 §

Palvelussuhteen alkaminen ja kesto

Rauhanturvajoukon komentajan ja rauhanturvaamisorganisaatioissa kenraalin sotilastai palvelusarvossa palvelevan määrää tehtävään tasavallan presidentti valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Palvelussuhde alkaa nimetystä päivästä ja on voimassa toistaiseksi. Muun henkilöstön enintään vuodeksi kerrallaan määrää puolustusministeriö tai puolustusvoimien tehtävään määräävä viranomaisen ministeriön määräämien tehtävien osalta. Palvelussuhde alkaa palvelukseen määrätyn ilmoittautuessa palvelukseen pääesikunnan määräämällä tavalla.

Jollei pääesikunta toisin määrää, rauhanturvajoukon komentaja voi ennen joukossa palvelevan palvelussuhteen päättymistä tekemällä päätöksellä jatkaa tämän palvelus-

suhdetta yhteensä enintään kuudella kuukaudella.

---

11 §

*Palvelussuhteen säännönmukainen
päättyminen*

Rauhanturvajoukon komentajan ja rauhanturvaorganisaatiossa kenraalin sotilasarvossa palvelevan palvelussuhteen määrää päättämään tasavallan presidentti valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Rauhanturvajoukon komentajan palvelussuhde päättyy myös, kun rauhanturvajoukko lakkautetaan.

---

12 §

*Palvelussuhteen päättyminen erityisestä
syystä*

Päaesikunta voi määrätä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelussuhteen päättämään, jos rauhanturvaamistoimintaan osallistumista supistetaan.

Edellä 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu tehtävään määräävä viranomainen voi lisäksi määrätä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelussuhteen päättämään, jos henkilöstöön kuuluva erityisestä syystä sitä pyytää taikka jos hän ei täytä velvollisuuksiaan tai toimii vastoin niitä, jos hänet muutoin havaitaan sopimattomaksi palvelukseen taikka jos hänen palveluskykynsä on sairauden, vamman tai muun syyn johdosta olennaisesti heikentynyt. Rauhanturvajoukon komentajalla on samoin edellytyksin oikeus määrätä joukossa palvelevan palvelussuhde päättämään.

13 §

*Kotiuttamisen vaikutus palvelussuhteen
päättymiseen*

Palvelussuhde jatkuu kuitenkin 11 ja 12 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, kunnes henkilöstöön kuuluva on pääesikunnan määräämällä tavalla kotiutettu Suomessa. Pääesikunta voi henkilöstöön kuuluvan pyynnöstä tai muusta erityisestä syystä määrätä

palvelussuhteen päättämään jo ennen sanottua kotiuttamista Suomessa sekä oikeuttaa rauhanturvajoukon komentajan antamaan tällaisen määräyksen joukossa palvelevalle.

16 §

Vahingonkorvaus

Rauhanturvaamishenkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada valtion varoista korvaus vahingosta, joka hänen omaisuudelleen on aiheutunut Suomen ulkopuolella palvelustehävässä tai siihen liittyvissä olosuhteissa, edellyttäen että vahingoittuneen omaisuuden hallussapito rauhanturvaamisorganisaation toimialueella on ollut rauhanturvaamistehtävän kannalta tarpeellista.

Jos vahinkoa kärsineen puolelta on myötävaikutettu vahinkoon tai jos muu vahingon aiheuttaneeseen tekoon kuulumaton seikka on myös ollut vahingon syynä, voidaan vahingonkorvausta alentaa tai oikeus korvaukseen evätä. Suoritettavasta korvauksesta voidaan lisäksi vähentää, mitä vahinkoa kärsinyt on vahingon johdosta oikeutettu saamaan muun lain tai vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella.

Vahinkona voidaan korvata omaisuuden korjauskustannukset ja vahingosta aiheutuneet muut kulut sekä arvonalennus taikka tuhoutuneen tai hävinneen omaisuuden arvo. Tämän pykälän nojalla korvaukseen oikeutetulle samasta vahinkotapahtumasta suoritettava korvaus ei, 2 momentin nojalla tehtävät vähennykset mukaan luettuina, saa olla 30 000 markkaa suurempi. Korvausta voidaan kuitenkin suorittaa enemmän, jos vahingoittunutta omaisuutta on sen vahingoituessa käytetty rauhanturvaamisorganisaation toimintaa merkittävästi edistäneeseen tarkoitukseen tai ihmishengen pelastamiseen.

Korvauksen myöntää ja suorittaa pääesikunta. Korvausta on haettava pääesikunnalta kirjallisesti vuoden kuluessa vahingon tapahtumisesta. Korvaushakemukseen on liitettävä asiakirjat rauhanturvajoukon tai sotilaspoliisiviranomaisen taikka asianomaisen valtion poliisiviranomaisen toimittamasta vahinkotapauksen tutkinnasta.

Vahinkoa kärsineen oikeus vahingonkorvaukseen vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle sinä päivänä, jolloin pääesikunta on päättänyt maksaa korvausta ja enintään siltä osin kuin korvausta on päätetty maksaa.

---

26 §

Muutoksenhaku

Joka on tyytymätön 6 §:n 3 momentissa, 10 §:n 1 tai 2 momentissa, 12 tai 13 §:ssä taikka 16 §:n 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen tai 25 §:n 1 momentissa tarkoitettuun oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, saa hakea siihen muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Puolustusministeriön tai pääesikunnan alaisessa rauhanturvaamisorganisaatiossa tehdystä päätöksestä valitetaan kuitenkin

Helsingin hallinto-oikeuteen.

27 §

Täytäntöönpanosäännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa puolustusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Laki**puolustusvoimista annetun lain 2 ja 9 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista 31 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (402/1974) 2 §:n 7 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1466/1995 ja
lisätään 9 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1223/1998, uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Puolustusvoimien tehtävänä on:

7) osallistua rauhanturvaamistoimintaan siten kuin siitä rauhanturvaamislaisissa (514/1984) säädetään; sekä

9 a §

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske osallistumista 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettuun rauhanturvaamistoimintaan ulkomailla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Laki

rikoslain 45 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 45 luvun 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1467/1995, seuraavasti:

1 §

Sotilaita koskevia säännöksiä sovelletaan lisäksi rajavartiolaitoksessa sotilastehtävissä palveleviin sekä rauhanturvaamislaisissa

(514/1984) tarkoitetussa palveluksessa oleviin niin kuin siitä laissa erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 2000.

Laki

sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1468/1995, seuraavasti:

2 §

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään puolustusvoimista, koskee soveltuvin osin myös rajavartiolaitosta ja rauhanturvaamislaisissa

(514/1984) tarkoitettua rauhanturvaamisorganisaatiota.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 2000.

L a k i

valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1224/1990) 1 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 194/2000, seuraavasti:

1 §

Valtioneuvoston oikeuskansleri vapautetaan velvollisuudesta valvoa lain noudattamista sellaisissa eduskunnan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, jotka koskevat:

1) puolustusministeriötä, valtioneuvoston ja sen jäsenten virkatointen laillisuuden val-

vontaa lukuun ottamatta, puolustusvoimia, rajavartiolaitosta ja rauhanturvaamislaisissa (514/1984) tarkoitettua rauhanturvaamishenkilöstöä sekä sotilasoikeudenkäyntiä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 2000.

_____

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 2000

_____